

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

Мурс. № 38/25.04.2018г.

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

С Т А Н О В И Щ Е

**НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 1/2018 г.**

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 27.03.2018 г. на Съюза на юристите в България е дадена възможност, да предоставят писмено становище по конституционно дело № 1/2018 г., образувано по искане на Петчленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 193, ал. 6 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) (обн. ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.).

Съюзът на юристите в България намира, че чл. 193, ал. 6 от ЗСВ не е в противоречие с чл. 4, ал. 1 и чл. 5, ал. 1 от Конституцията на Република България, прокламиращи основните начала на демократичното общество в лицето на правота държава и равенството пред закона, и чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България, гарантираща общата забрана за дискриминация.

Съгласно чл. 193, ал. 6 от ЗСВ в 9-месечен срок от приключване на предходната конкурсна процедура с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет и при наличие на освободена длъжност в орган на съдебната власт, съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема решение за назначаване на следващия по ред кандидат в конкурса за повишаване или за преместване, получил крайна оценка в конкурсната

процедура, не по-ниска от много добър "5,00".

Разпоредбите на чл. 193, ал. 6 и ал. 7 от ЗСВ са в сила от 9.08.2016 г. В съответствие с §6 от Преходните разпоредби на Наредба №1 от 09.02.2017 г. за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт, приета с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по Протокол №05/09.02.2017 г., обнародвана в Държавен вестник, бр. 17/21.02.2017 г., в сила от датата на обнародването ѝ в Държавен вестник, разпоредбите на глава трета, раздел IV се прилагат по отношение и на конкурсите, приключили по досегашния ред. С редакцията на чл. 43 от раздел IV от Наредбата е дадена нормативна регламентация на уредбата, условията и реда за назначаване на магистрати в хипотезата на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ. За да възникне правото за назначаване по този ред на кандидат в конкурс за повишаване или преместване в длъжност, следва да не са изминали 9 месеца от приключване на предходната конкурсна процедура, като за начален момент на 9-месечния срок се счита моментът, в който конкурсните длъжности са заети чрез встъпване в длъжност на назначените с влезли в сила решения на съответната колегия на ВСС (§1 от ДР на Наредбата). Кандидатът, който е участвал, но не е бил назначен на някоя от обявените в конкурсната процедура длъжности за съответния орган на съдебната власт, следва да е получил крайна оценка в конкурсната процедура, не по-ниска от много добър "5,00". При наличие на тези предпоставки по чл. 193, ал. 6 от ЗСВ и тези на чл. 43, ал. 3-6 от Наредбата, съответната колегия на ВСС, след проверка на обстоятелствата по чл. 191 и на тези по ал. 4 и 5 от чл. 193 ЗСВ приема решение за назначаване или отказва назначаването на следващия по ред кандидат в конкурса за повишаване или преместване получил крайна оценка в конкурсната процедура не по-ниска от мн. добър "5.00". Касае се до съвкупност от действия, които административния орган следва да извърши за да възникне фактическия състав на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ.

С оглед изложеното, може да се направи извод, че с въвеждане на разпоредбата на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ с ДВ, бр. 62 от 2016 г., след провеждане на конкретно разписана в закона процедура, освободените магистратски длъжности, в 9-месечния срок от приключване на преходен конкурс биха се заели по-бързо от компетентни кандидати, които са получили високо оценяване в преходна конкурсна процедура. В такъв случай с чл. 193, ал. 6 от ЗСВ се прескача една тромава процедура, която се провежда с месеци, а в случаите на съдебно обжалване, повишаването или преместването на освободената длъжност би могло да се забави и повече от година от момента, в който длъжността се е освободила. Няма спор, че ВСС не обявява конкурси за всяка освободена длъжност, а с предвидената законова възможност се обезпечава бързо и качествено кадровата нужда от компетентни магистрати, които освен всичко друго са минали през конкурсна процедура и са получили високо оценяване от кадровия орган. По този начин се гарантира бързо и своевременно достъпът до съд.

Именно и поради това, не сме съгласни с мотивите в искането на

петчленния състав на Върховния административен съд, че обезпечаването на нормалното функциониране на органите на съдебната власт, в която има незаети длъжности, може да се гарантира с предвиденото в чл. 227, ал. 1 от ЗСВ командироване на магистрати, чийто условия и ред за провеждане на процедурата са идентични с тези по чл. 193, ал. 6 от ЗСВ. Институтът на командироването и този на назначаването по чл. 193, ал. 6 от ЗСВ не водят до еднакви последици за статута на магистратите, тъй като командироването е допустимо за не повече от 12 месеца, като в последствие магистратът не може да бъде повторно командирован в същия орган на съдебната власт, докато чл. 193, ал. 6 от ЗСВ позволява представилият се с оценка над „5.00“ в предходна конкурсна процедура магистрат, да заеме освободената длъжност, идентична с тази, за която е кандидатствал постоянно.

Съгласно чл. 4, ал. 1 от Конституцията, Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната. В искането на петчленния състав на Върховния административен съд не са посочени неясноти, неточности и противоречие на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ с други закони, за да е налице противоречието й с принципа за правовата държава. При анализа на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ също няма съмнение относно съдържанието й, като същата е годна да регулира обществените отношения към които е насочена. Предвид изложеното, не се установява чл. 193, ал. 6 от ЗСВ да противоречи на чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

Съгласно чл. 5, ал. 1 от Конституцията, тя е върховен закон и другите закони не могат да й противоречат. Това означава, че правото се изгражда като единна и непротиворечива система на принципа на йерархията на нормативните актове.

Конституцията е върховен закон. Тя е основа на действащата правна система и на целия държавен ред. Нормативно прогласява основните принципи и ценности в държавата. В някои случаи конституционните норми не съдържат пряко приложими разпоредби и се нуждаят от конкретизиране чрез закони, за да могат да станат приложимо право (чл. 122, ал. 2, чл. 123, чл. 133, чл. 138, и др.).

Със закони се уреждат основните обществени отношения. Чл. 133 от Конституцията регламентира организацията и дейността на Висшия съдебен съвет, на съдилищата, на прокурорските и на следствените органи, статутът на съдиите, прокурорите и следователите, условията и редът за назначаване и освобождаване от длъжност на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите, както и за осъществяване на тяхната отговорност да се уреждат със закон – Закона за съдебната власт. Именно в чл. 193, ал. 6 от ЗСВ е уредена възможността в 9-месечния срок от приключила конкурсна процедура, участвалите в преходен конкурс магистрати, които са получили оценка не по-ниска от много добър "5,00" да бъдат назначени на освободена в посочения срок длъжност. От предоставената от законодателя възможност не се установява противоречие с принципа за равенство пред закона, регламентиран в чл. 5,

ал. 1 от Конституцията, тъй като всеки има право да вземе решение дали да участва в обявените от ВСС конкурси, за да може при едно успешно представяне и недостиг на обявените свободни длъжности да участва впоследствие и в процедура по чл. 193, ал. 6 от ЗСВ, ако такава бъде открита.

За да гарантира прогласения принцип за равенство на всички граждани пред закона, чл. 6, ал. 2 посочва определени социални признаци, които не могат да бъдат основание за неравно третиране. Това са раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. С това Конституцията е обявила изрично забрани по отношение на посочените социални признаци. Те са правно недопустими като основания за ограничение на правата или за създаване на привилегии.

Посочените социални признаци могат да бъдат класифицирани най-общо в две основни групи. Първите пет - раса, народност, етническа принадлежност, пол и произход, произтичат от чл. 1 на Декларацията за правата на човека, обявил, че всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Този текст е дословно възпроизведен в чл. 6, ал. 1. Недопускането на никакви ограничения на правата или привилегии, основани на тези признаци, е гаранция за общочовешките права, които Конституцията на Република България признава и защитава. Останалите признаци - религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние, фактически се придобиват или изменят в процеса на социалната реализация на гражданите в обществото в резултат на упражняване на определени права. Всеки от тези признаци представлява за отделния гражданин равна възможност, предвидена и гарантирана в Конституцията, която не може съгласно чл. 6, ал. 2 да бъде основание за привилегировано отношение към него или за ограничаване на правата в качеството му на гражданин.

Ограничаване на правата и предоставяне на точно определени привилегии на основание на други социални признаци Конституцията не изключва, въпреки че по обхват изброяването в чл. 6, ал. 2 е толкова широко, че извън неговите предели остават малко и редки случаи.

Въпреки това и в Конституцията (ограничаване на права по принципа гражданство) и в законите (ограничаване на правата за изтърпяващите лишаване от свобода и поставените под запрещение, привилегии за народните представители, особената закрила за децата, останали без грижите на близките си) и в Закона за съдебната власт, се предвиждат известни ограничения или привилегии (изисквания за възраст, за гражданство, за съдимост, за стаж в определен орган на съдебната власт, като условия за участие в конкурс, както и несъвместимост на магистратската длъжност с участие в органите на местната власт и партийна принадлежност и др.), които са допустими според Конституцията. Трябва обаче да се подчертае, че във всички тези случаи се касае за обществено необходими ограничения на правата или предоставяне

на привилегии на определени групи граждани при запазване приоритета на принципа за равенство на всички граждани пред закона. Точното и изчерпателно посочване на социалните признаци, които са основание за недопускане ограничения на правата и за предоставяне на привилегии, е гаранция срещу необосновано разширяване на основанията за допускане на ограничения на правата на гражданите или на привилегии. В случая, както бе посочено по-горе не се установява, чл. 193, ал. 6 от ЗСВ да дискриминира по какъвто и да било начин лицата, които не са участвали в преходна конкурсна процедура, за да се ползват от правото да бъдат назначени при освободена в 9-месечния срок след приключване на конкурса длъжност. За реализация на това право, както бе посочено по-горе всеки магистрат има право да изяви воля за участие в конкретен конкурс, което е една от предпоставките за ползване от възможността по чл. 193, ал. 6 от ЗСВ, поради което в случая не е налице нарушение на принципа на равно третиране, прокламиран в чл. 6, ал. 2 от Конституцията.

В заключение считаме, че с разпоредбата на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ не се допуска нарушаване на принципите на правова държава, равенство пред закона и забрана за дискриминация, закрепени в чл. 4, ал. 1, чл. 5, ал. 1 и чл. 6, ал. 2 от Основния закон, поради което не подкрепяме искането на петчленния състав на Върховния административен съд за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 193, ал. 6 от ЗСВ.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(ВЛ. СЛАВОВ)